

Vechten om de

De vintagewinkels in Amsterdam lijken een gemoedelijk bestaan te leiden. Maar schijn bedriegt: het is een keiharde business. De eigenaren vissen in dezelfde vijver die steeds leger raakt. 'Vintage is schatgraven.'

tekst *Brechje de Koning* fotografie *Marc Driessen*

vodden

Bij vintagegroothandel Brasco in Lijnden kun je inkopen vanaf een kilootje of vierhonderd.

Vintage was er al toen je eind jaren tachtig met een tienertoer naar Amsterdam reed om op het Waterlooplein een leren jasje te scoren. En nog steeds hangen de vintagewinkels in Amsterdam vol met originele baseballjacks, jarenvijftigglitterjurken, nylon discoshirts uit de seventies en Levi's 501. Maar waar komen die spullen toch vandaan? "Je bent niet de eerste die dat wil weten," zegt Laura

Dols (57) met een geheimzinnige lach. De eigenares van de gelijknamige winkel in de Wolvenstraat heeft toevallig net een zak kleding en schoenen gekregen van een particulier uit Zuid. Dols' vakkundige oog heeft amper drie seconde nodig voor de taxatie van de nieuwe tweedehands waar. "Pumps van Fifth Avenue, perfecte staat. Doe maar vijftig euro," zegt ze terwijl haar bedienend personeel de prijs op een labeltje schrijft.

“Oh, dit is mooi. Een antiek kraagje en een gehaakt tafelkleed. Van oma uit Nederlands-Indië, schat ik. Dat mag samen voor 75 euro.” Laura Dols is gespecialiseerd in Amerikaanse glitter en glamour uit de jaren vijftig. De rekken in de winkel hangen vol jurken, schoenen, (bont-)jassen en accessoires. “Ik krijg af en toe wat van particulieren – uit hun eigen kast of van een tante die overleden is. Maar dat is slechts een heel klein percentage,” zegt Dols.

In grote lijnen wil ze ook best de herkomst van de grote bulk verklappen: alle vintage is afkomstig uit de verzameldepots van goede doelen. In Amerika en Europa staan duizenden kledingcontainers van Het Leger des Heils, Humanitas en De zak van Max. Wie dacht dat die oude kleding regelrecht naar arme Afrikanen ging, komt bedrogen uit. “Zo’n Leger des Heils zamelt de spullen in en verkoopt ze per kilo door aan kledingsorteerderijen. Voor dertig cent per kilo als de boel is opgehaald in Amsterdam-Noord. Voor veertig cent als de container in Zuid staat.”

Eenmaal in handen van het sorteerbedrijf wordt de kleding in klassen ingedeeld. Crème is de topklasse: vintage. Dols: “Sorteerbedrijven verkopen dat door aan winkels of tussenhandelaren voor tien tot twaalf euro de kilo. Tel uit je winst.” Procentueel gezien is de crème slechts 0,2 procent van de totale waar. De tweede klasse – niet vintage, wel mooi – gaat naar Oost-Europa. Afrikaanse handelaren kopen de derde klasse op. “Naar Afrika gaat vooral de zomerkleding,

‘Kleding uit Noord levert dertig cent per kilo op, uit Zuid tien cent extra’

Winterjassen gaan natuurlijk naar Rusland,” zegt Dols lachend. De rest van de kleding wordt gerecycled tot poetsdoek of eindigt als stoffering voor de hoedenplank.

Dols zelf is zo goed in het vinden van authentieke jurken dat het Nederlandse ontwerpersduo Viktor en Rolf en zelfs John Galliano – toen hij nog voor modehuis Dior werkte – tussen haar rekken snuffelden op zoek naar inspiratie voor hun collecties. Laura kijkt wel uit om iets los te laten over de herkomst van de mooiste kledingstukken in haar winkel. “Ik heb onder andere een adresje in Los Angeles,” is al wat je eruit krijgt.

“Vintage is schatgraven,” zegt ook Marlon Leske (32), eigenaar van vintagewinkels The End en Time Machine in de Nieuwe Hoogstraat. “Contacten gaan via via. Als je een mooi adresje hebt gevonden, houdt je dat geheim. Een patatzaak die de beste aardappelboer weet, houdt daar ook zijn mond over.”

Over het algemeen geldt: hoe langer je meedraait, hoe groter je privileges. Leskes vader begon dertig jaar geleden op het Waterlooplein en kocht in 1979 The End. “Ik ben opgegroeid met hutten bouwen tussen de bergen bontjassen.” Behalve het zakelijk instinct en een neus voor goede vintage erfde hij ook het adresboekje van zijn vader met daarin de nummers van Harry Storm en Peter Bary, ooit begonnen als verkopers op het Waterlooplein en nu de eigenaren van groothandel Brasco in Lijnden. Omdat de meeste vintagewinkels deze groothandel weten te vinden, mogen we daar wel even kijken.

Terwijl de zon opkomt boven Brasco’s enorme loods, is binnen het sorteren van kleding allang begonnen. Vanaf hoge tafels gooien de mannen kledingstukken in de open monden van doorzichtige, plastic zakken op ijzeren standaards. Zover het oog reikt, zie je zakken vol Adidasjasjes, Duitse legergympen, seventies discoshirts, suède jasjes en plateauzolen; een natte droom voor iedere vintagefreak. Maar helaas, aan de particulier wordt niet verkocht. Afnemen doe je bij Brasco vanaf een kilootje of vierhonderd. Als Marlon Leske de loods binnenstapt, verwelkomt Peter Bary hem met een klap op zijn schouder. Leske is hier kind aan huis. “Onder de vijf ruggen kun je er eigenlijk niet kopen,” zegt Leske. Al staan zijn privileges soms toe voor minder langs te komen.

“Wij hebben exclusieve deals met sorteerbedrijven in Italië, Duitsland, Amerika en Engeland,” antwoordt Bary (51) op de vraag waar Brasco op zijn beurt de waar vandaan haalt. “We leiden mensen op die daar sorteerwerk doen en leren ze welke stukken ze moeten selecteren.” De selectie is volgens Bary gebaseerd op wat er op straat gebeurt. “We proberen de mode altijd net een stapje voor te zijn en kijken wat subculturen zoals de bezoekers van Club Trouw dragen.” Voor de komende tijd voorspelt Brasco de revival van de jaren tachtig zijden blouse met schoudervulling en T-shirts met fotoprint voor de mannen. Soms krijgen

Bij de groothandel in Lijnden geldt over het algemeen: hoe langer je als winkeleigenaar meedraait, hoe groter de privileges.

de mannen echte collector's items binnen zoals een kanten jas van Au Bon Marché uit 1940 en het jackje van Levi's aan de muur waarbij het woordje Levi's op het rode tapje nog met een hoofdletter E is geschreven en dus van voor 1967 is. Bary: "Als een klant dat heel graag wil hebben, mag-ie het meenemen. Het gaat gewoon mee in de handel. Ik denk dat zo'n jasje 150 euro kan opleveren."

Ze treffen soms ook de gekste dingen aan. Bary: "We kwamen een keer een jas tegen van apenbont." Leske: "Ik kwam een keer een pistool in een laars tegen." Bary: "Bij een sorteerbedrijf in Italië vonden ze een keer een dooie gast. Vermoord en ongezien in een baal kleding verstopt. Tenminste, dat denken we." De groothandel in kleding is een mannenwereld en daar horen grote verhalen bij.

Terug naar de kleding. Die koop je dus per zak die vol zit met éénzelfde item. En in elke zak zitten een paar topstukjes die je goed kunt verkopen. Leske scharrelt door de loodsen. "Oh, deze zijn gaaf," roept hij terwijl hij een paar zilveren Puma's optilt. "Japans design." Helaas is de rest van de zak niet veel soeps.

Liever gaat hij voor een zak vol rijglaarsjes. Want dat is wat veel meisjes nu willen. Hij neemt ook een zak 'glitter' mee: jurken en blousjes met kraaltjes en pailletjes. "Er is een hele hoop glitter losgekomen in Amerika," zegt Leske. Dat betekent dat de markt is opengebroken en er meer aanbieders van glitter zijn. "Glitter is eigenlijk het stokpaardje van Laura Dols. Ik

denk niet dat die blij is dat nu iedereen eraan kan komen." Hij heeft net als Dols een neus voor goede vintage, dat weet hij zeker. "Ik ruik, voel en proef wat eraan komt. Dat heb je wel nodig, anders red je het niet." Ook houdt hij de concurrentie in de gaten en de concurrentie hem. "Ik kan heel kwaad worden als ik iemand van een andere vintagezaak in mijn winkel zie. Maar ik moet heel eerlijk bekennen: ik check zelf ook."

De laatste jaren neemt de concurrentie onder de winkels toe. De recessie, maar ook een dalende voorraad kleding uit de jaren vijftig, zestig en zeventig zijn daar debet aan. "Kleding uit die tijd raakt gewoon op. Jarentachtigkleding is er nog wel, maar die was toen al lelijk," zegt Dols. "En de kwaliteit van de ingezamelde kleding is niet meer zo goed als vroeger. Je ziet nu steeds vaker H&M en Zara in de zakken zitten en dat verkoopt minder."

Ook de consument is kritischer geworden. "Mensen zijn minder bereid om echt tweedehands te dragen," zegt John Giles, de *godfather* van Zipper, één van de eerste vintagewinkels in Amsterdam. "Iets te groot of iets te klein, dat maakte ons vroeger niet uit. Het droeg bij aan het unieke karakter. Maar mensen willen nu dat hun kleding goed zit."

Om als vintagewinkel exclusief te blijven, is het van levensbelang nieuwe goudmijntjes aan te boren. Leske heeft als enige Nederlander een deal met een

'Ik kan heel kwaad worden als ik een concurrent in mijn winkel zie'

Wat moeten we dragen? (Als je van vintage houdt.)

Mohairsweater

Pluizig geitenwollen vest uit jaren tachtig (€ 22,50)

Avondjurk

Glitterjurk uit de jaren tachtig (€ 59)

Matrozenshirt

Loveboatshirt uit de jaren zestig (€ 7,50)

Ringboots

Grote zwarte laars met vierkante neus (€ 59)

Spijkershort

Afgeknipte jeans (€ 5,50)

Levi's 501

Klassieke spijkerbroek (€)

Frans bedrijfje dat de afnemer is van de grootste sorteerfabriek van Europa. “Die fabriek verwerkt zeshonderdduizend ton kleding per jaar. Mijn partner zit gewoon met zijn neus boven op een berg pure vintage!” Laura Dols heeft naar eigen zeggen net een goeie deal gesloten met een Europees bedrijf. Hoe ze dat voor elkaar krijgt, wil ze niet zeggen. “Met veel wodka en schuine moppen,” grinnikt één van haar werknemers. Aha! Polen? Maar er volgt geen commentaar: zwijgen is goud.

Vintagestore Episode, met winkels in diverse Europese steden (in Amsterdam op Waterlooplein en in de Berenstraat), heeft het nog het beste voor elkaar daar het bedrijf sorteerder en winkel tegelijk is. Episode neemt groots af van de Boer Groep Holland, het grootste kledingverwerkingsbedrijf van Nederland.

“Episode heeft een constante aanlevering van hippe kleding en kan zelfs spullen terugsturen als het niet verkoopt,” zegt Dols. “Die zit op goud. Vergeleken met Bert Tingen, de eigenaar, vis ik met een klein zeeffje naar goud aan het einde van de rivier.” Alice Wolff, sorteerder bij Episode, wil dat beeld wel iets nuanceren. “Wij kopen heel groot in, ook bij andere sorteerbedrijven. Daardoor kunnen we een grote collectie vintage aanbieden in de winkels. Daar ligt onze kracht, maar ook de moeilijkheid. Want breng maar eens een lijn aan in de duizend kilo kleding die je opkoopt.”

Hoe het ook zij: kleding inkopen op hetzelfde adres is *not done*. “Ik kwam eens per ongeluk op een adres

terecht waar Tingen een deal mee had,” zegt Dols. “Daar was hij heel boos over. Gulden regel: je komt niet in het exclusieve graafgebied van een ander.” Nieuwkomers hebben het lastig omdat het graafgebied al flink verdeeld is. Dat was in de tijd dat Dols begon wel anders. “Het waren de hippies zoals ik die als eerste interesse toonden in vintage. Je kon je er mee onderscheiden van de toen nog saaie confectiekleding van C&A en V&D.”

Dols zocht in eerste instantie zelf jarentwintigkraaltjesjurken van Charleston voor over haar spijkerbroek, maar ze zag er eind jaren zestig ook een handeltje in. “Ik kocht zo af en toe wat vintagejurken op en verkocht die op het Waterlooplein. Als ik het geld had verbrast, ging ik weer een nieuwe partij halen. De sorteerderijen zagen ons aankomen op blote voeten, scharrelend tussen hun waar. Ze hadden in die tijd nog niet door op wat voor een goudmijn ze zaten.”

Zoals alles wat klein en ondergronds begint, werd ook de handel in vintage ontdekt door snelle, commerciële jongens zoals de vader van Marlon Leske. Toen stylisten eind jaren tachtig, begin jaren negentig vintage gingen gebruiken voor fotoshoots in tijdschriften was de beer helemaal los. Dols: “Er ontstond een goudkoorts in de vodden en vintage werd hip onder het grote publiek.”

John Giles van Zipper herinnert zich de wildwesttijden nog goed; toen hij samen met zijn vrouw Agnes met een auto dwars door de States reed, op zoek naar

Alle kleding is te koop bij Time Machine en The End in de Nieuwe Hoogstraat.

‘Het waren hippies zoals ik die voor het eerst interesse toonden in vintage’

nietsvermoedende sorteerbedrijven en *deadstock* – kleding die nooit is verkocht en al eeuwen in een loods wacht op een bestemming.

“In Denver stuitte ik op een partij brokaten colbertjes van een smokingverhuurbedrijf. Dat was een klapper. En ik heb ook nog eens een paar duizend rucheshemden opgekocht van het merk After 6. Ik zweette peentjes want begin jaren tachtig wilde niemand ze hebben; eind jaren tachtig waren ze gelukkig niet meer aan te slepen!”

De *deadstock* is nagenoeg opgedroogd, evenals de kans dat je ergens nog een naïef sorteerbedrijf tegenkomt dat je collector's items cadeau doet. Maar iedereen heeft zo zijn tactiek om het hoofd boven water te houden. Dols moet het hebben van haar specialiteit: jarenvijftigdamesjurken en vintagekinderkleding. Ook biedt ze klanten de service van Maatje Dols waarmee ze kleding op maat maakt.

Leske verkoopt in Time Machine de crème de la crème op vintagegebied. Hij bouwt gestaag aan mooie collecties met leren pilotenjassen uit de jaren vijftig en zestig, Duitse legergympen die hij heeft laten beschilderen door een kunstenaar, tweedehands merkkleding en zijn nieuwste trend: grote mohairsweaters van geitenwol uit de jaren tachtig.

The End aan de overkant is gevuld met vintage die hij heel goedkoop aanbiedt om klanten te trekken. Zipper focust zich op Amerikaanse vintage en maakt van vintagekleding nieuwe items zoals rokjes van baseballshirts.

Dols: “Veel winkels maken nu ook remakes van mooie, originele stukken.” Maar volgens haar is vintage een zinkend schip. “Over tien jaar is het klaar. Maar begrijp me niet verkeerd: ik stop niet, ik ga enkel mijn grenzen verleggen,” zegt ze geheimzinnig. Meer wil ze niet zeggen. Zwijgen blijft goud. ■

Nieuwe burenen

Burenoverlast is ergernis nummer 1 in Amsterdam. In 2010 kreeg de politie 12.500 meldingen van geluidshinder. Wekelijks spreekt Louis Bollee een bewoner met lastige burenen. Deze week: kunsthistorica Aniek (30), huiseigenaar in de Staatsliedenbuurt.

Toen ik zag dat mijn nieuwe bovenburenen in de hal een briefje hadden opgehangen waarop ze hun komst aankondigden, vond ik dat leuk. De twee ontspanningstherapeuten van in de dertig maakten meteen een goede indruk.

Dat hun huis eerst verbouwd zou worden, wist ik. Het was meer dan nodig en dat vond ik ook geen probleem. Maar midden in de zomer gutste er vies water langs de ramen en op het tuinmeubilair op het balkon. En aan de voorkant had iemand de radiator leeg laten lopen. Overal bruine smurrie: op de reling, over de ramen. Mijn man is meteen naar boven gelopen, maar er waren alleen bouwvakkers. Daar konden onze toekomstige burenen dus niet zoveel aan doen.

Dat was anders toen we een paar weken later wilden slapen. Het was woensdag twaalf uur toen we hoorden dat de bovenburenen aan het klussen waren. Keihard geronk. Toen mijn man naar boven liep, zag hij dat de buurman de ondervloer aan het leggen was. Ons hele gebouw is van beton, dus dat klinkt alsof iemand in je slaapkamer staat te boren. Zijn uitleg viel bij ons enorm verkeerd. Hij zei:

“Morgen komt de vloer, dus óf ik maak het nu af óf morgenochtend om zes uur.” Maar verder geen excuses, terwijl dat voor ons genoeg was geweest.

Toen we diezelfde maand terugkwamen van vakantie, was ons huis wederom bedekt met een laag derrie. In de brievenbus vonden we wel een briefje van de burenen dat ze het balkon schoon hadden moeten spuiten. Net dat ene weekend dat we er niet waren. De buurvrouw was nog naar beneden gelopen om haar excuses te maken, maar ik vind het een raar stel. Ze doen alles wanneer het hún uitkomt zonder rekening te houden.

Imiddels zijn onze ramen al een hele tijd schoon, maar ondervind ik een nieuw probleem. Mijn buurman luistert voor zijn ontspanning naar mantramuziek met een heel zware bas. Daardoor klinkt het alsof er een didgeridoo bespeeld wordt en dat maakt ontspannen voor ons juist ónmogelijk.

Reageren?

Ook last van uw burenen? Mail het probleem in enkele zinnen naar verrevriend@parool.nl (vermeld uw nummer). Anonimiteit gegarandeerd.